

opusdei.org

Spoločne obnovme nádej v rozdelenom a zranenom svete

V stredu 29. októbra pri generálnej audiencii venovanej 60. výročiu koncilovej deklarácie Nostra aetate pápež Lev XIV. pripomenul, že „pravý dialóg má korene v láske, v jedinom základe pokoja, spravodlivosti a zmierenia“.

29.10.2025

Evanjelium podľa Jána 4, 21–24

Ježiš jej povedal: „Ver mi, žena, prichádza hodina, keď sa nebudete klaňať Otcovi ani na tomto vrchu, ani v Jeruzaleme. Vy sa klaniate tomu, čo nepoznáte; my sa klaníme tomu, čo poznáme, lebo spása je zo Židov. Ale prichádza hodina, ba už je tu, keď sa praví ctitelia budú klaňať Otcovi v Duchu a pravde. Lebo aj Otec hľadá takých ctiteľov. Boh je duch, a tí, čo sa mu klaňajú, musia sa mu klaňať v Duchu a pravde.“

Drahí bratia a sestry, pútnici vo viere a zástupcovia rozličných náboženských tradícií! Požehnaný deň, vitajte!

V centre dnešnej úvahy, počas tejto Generálnej audiencie venovanej medzináboženskému dialógu, chcem postaviť slová Pána Ježiša, adresované Samaritánke: „Boh je

duch, a tí, čo ho uctievaajú, musia ho uctievať v Duchu a pravde“ (*Jn 4, 24*). V evanjeliu toto stretnutie odhaľuje podstatu autentického náboženského dialógu: výmenu, ktorá sa rodí, keď sa ľudia úprimne otvárajú jeden druhému, s pozorným načúvaním a vzájomným obohatením. Je to dialóg, ktorý sa rodí zo smädu – z Božieho smädu po ľudskom srdci a z ľudského smädu po Bohu. Pri studni v Sychare Ježiš prekonáva bariéry kultúry, pohlavia i náboženstva. Pozýva samaritánsku ženu k novému chápaniu bohoslužby, ktorá nie je viazaná na jedno konkrétne miesto – „ani na tomto vrchu, ani v Jeruzaleme“ – ale uskutočňuje sa v *Duchu a pravde*. Tento moment vystihuje samotné jadro medzináboženského dialógu: objavenie Božej prítomnosti za hranicami všetkých obmedzení a pozvanie hľadať ho spoločne, s úctou a pokorou.

Pred šesťdesiatimi rokmi, 28. októbra 1965, Druhý vatikánsky koncil promulgovaním deklarácie *Nostra aetate* otvoril nový horizont stretnutia, úcty a duchovnej pohostinnosti. Tento žiarivý dokument nás učí stretávať nasledovníkov iných náboženstiev nie ako cudzincov, ale ako spoločníkov na ceste pravdy. Ctiť si rozdiely a pritom potvrdzovať našu spoločnú ľudskosť. V každom úprimnom náboženskom hľadaní rozpoznávať odlesk jediného Božieho tajomstva, ktoré objíma celé stvorenie.

Osobitne netreba zabúdať, že prvé zameranie dokumentu *Nostra aetate* smerovalo k židovskému svetu, s ktorým chcel svätý Ján XXIII. nanovo vybudovať pôvodný vzťah. Po prvý raz v dejinách Cirkvi tak mal vzniknúť doktrinálny dokument o židovských koreňoch kresťanstva, ktorý by na biblickej a teologickej

úrovni predstavoval bod, z ktorého
niet návratu: „Ľud Nového zákona je
duchovne spojený s potomstvom
Abraháma. Cirkev Kristova totiž
uznáva, že počiatky jej viery a jej
vyvolenia sa už podľa Božieho
tajomstva spásy nachádzajú u
patriarchov, u Mojžiša a u
prorokov“ (NA, 4). Tak Cirkev,
„pamätajúc na dedičstvo, ktoré má
spoločné so Židmi, a vedená nie
politickými dôvodmi, ale
náboženskou evanjeliovou láskou,
odsudzuje nenávistné prejavy,
prenasledovania a všetky formy
antisemitizmu, zamerané proti
Židom v ktoromkoľvek čase a od
kohokoľvek“ (tamtiež). Odvtedy
všetci moji predchodcovia
jednoznačne odsúdili
antisemitizmus. A ja potvrdzujem, že
Cirkev antisemitizmus netoleruje a
bojuje proti nemu – práve z dôvodu
samotného evanjelia.

Dnes môžeme s vďačnosťou hľadiť na všetko, čo sa počas týchto šiestich desaťročí podarilo dosiahnuť v židovsko-katolíckom dialógu. Nie je to zásluha iba ľudskej námahy, ale predovšetkým pôsobenia nášho Boha, ktorý je podľa kresťanského presvedčenia sám v sebe dialógom. Nemožno poprieť, že aj v tomto období sa vyskytli nepochopenia, ťažkosti a napätia, no nikdy nezastavili pokračovanie dialógu. Ani dnes nesmieme dopustiť, aby nás politické okolnosti či nespravodlivosti niektorých odviekli od priateľstva, najmä preto, že sme už spolu veľa dosiahli.

Duch dokumentu *Nostra aetate* naďalej osvetľuje cestu Cirkvi. Cirkev uznáva, že všetky náboženstvá môžu odrážať „lúč tej pravdy, ktorá osvecuje všetkých ľudí“ (č. 2), a že hľadajú odpovede na veľké tajomstvá ľudskej existencie. Preto má byť dialóg nielen intelektuálny, ale aj

hlboko duchovný. Deklarácia pozýva všetkých katolíkov – biskupov, klerikov, zasvätené osoby i veriacich laikov – aby sa úprimne zapájali do dialógu a spolupráce s nasledovníkmi iných náboženstiev, pričom majú rozpoznávať a podporovať všetko, čo je v ich tradíciách dobré, pravdivé a sväté (porov. tamtiež). To je dnes nevyhnutné takmer v každom meste sveta, kde sú naše duchovné a kultúrne rozdiely povolané stretávať sa a spolunažívať v bratskom duchu. *Nostra aetate* nám pripomína, že pravý dialóg má korene v láske – v jedinom základe pokoja, spravodlivosti a zmierenia – a že pevne odmieta akúkoľvek formu diskriminácie či prenasledovania, potvrdzujúc rovnakú dôstojnosť každého ľudského bytia (porov. NA, 5).

A teda, drahí bratia a sestry, šesťdesiat rokov po *Nostra aetate* sa

môžeme spýtať: čo môžeme urobiť spoločne? Odpoveď je jednoduchá: konať spoločne. Viac než kedykoľvek predtým náš svet potrebuje našu jednotu, priateľstvo a spoluprácu. Každé z našich náboženstiev môže prispieť k zmierneniu ľudského utrpenia a k starostlivosti o náš spoločný dom – planétu Zem. Naše tradície učia pravde, súcitu, zmiereniu, spravodlivosti a pokoju. Musíme znovu potvrdiť službu ľudskosti, v každom čase. Spoločne musíme byť bdelí voči zneužívaniu Božieho mena, náboženstva či samotného dialógu, ako aj voči nebezpečenstvám náboženského fundamentalizmu a extrémizmu. Musíme sa tiež postaviť k zodpovednému rozvoju umelej inteligencie, pretože ak by bola chápaná ako náhrada človeka, mohla by vážne narušiť jeho nekonečnú dôstojnosť a oslabiť jeho základné zodpovednosti. Naše tradície môžu výrazne prispieť k „poľudšteniu“

techniky a tým aj k inšpirácii jej etickej regulácie, ktorá by chránila základné ľudské práva.

Ako všetci vieme, naše náboženstvá učia, že pokoj sa začína v ľudskom srdci. V tomto zmysle môže náboženstvo zohrávať zásadnú úlohu. Musíme priniesť nádej späť do našich osobných životov, rodín, štvrtí, škôl, dedín, krajín i do celého sveta. Táto nádej sa opiera o naše náboženské presvedčenia – o vieru, že nový svet je možný.

Nostra aetate pred šesťdesiatimi rokmi priniesla svetú po druhej svetovej vojne nádej. Dnes sme povolaní obnoviť túto nádej v našom svete zničenom vojnou a v našom zdevastovanom životnom prostredí. Spolupracujme, pretože ak sme zjednotení, všetko je možné. Urobme všetko pre to, aby nás nič nerozdelilo. V tomto duchu chcem ešte raz vyjadriť svoju vďačnosť za

vašu prítomnosť a vaše priateľstvo.
Odovzdajme tohto ducha priateľstva
a spolupráce aj budúcej generácii,
pretože práve to je pravý pilier
dialógu.

A teraz sa na chvíľu zastavme v tichej
modlitbe: modlitba má moc premeniť
naše postoje, myšlienky, slová i
skutky.

.....

Preklad: Martin Jarábek

*Prevzaté z: [https://](https://www.vaticannews.va/sk/...)
www.vaticannews.va/sk/...*

.....

pdf | document generated
automatically from <https://opusdei.org/sk-sk/article/spolocne-obnovme-nadej-v-rozdelenom-a-zranenom-svete-30/>
(21.03.2026)